**Administratīvā rajona tiesa**
**Rīgas tiesu nams**

Lietas arhīva Nr. A42-00264-25/9
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:0121.A420150024.3.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2025.gada 21.janvārī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Lolita Andersone,
rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Uzņēmumu reģistra 2024.gada 27.marta galvenā valsts notāra lēmuma Nr.1-5n/57 atcelšanu daļā.

**Aprakstošā daļa**

[1] Ar 2024.gada 11.janvāra Uzņēmumu reģistra (turpmāk – reģistrs) valsts notāra lēmumu Nr.6-12/2309 (turpmāk – pirmais lēmums) reģistrētas izmaiņas trešās personas AS /Nosaukums A/ (turpmāk – sabiedrība) padomes sastāvā un valdē.

Ar reģistra valsts notāra 2024.gada 29.janvāra lēmumu Nr.6-12/6550/1 (turpmāk – otrais lēmums) pievienots 2024.gada 25.janvāra Akcionāru reģistra nodalījums Nr.1 (turpmāk – Akcionāru reģistra nodalījums Nr.1) sabiedrības reģistrācijas lietai un reģistrētas izmaiņas informācijā par sabiedrības patiesajiem labuma guvējiem.

Ar reģistra valsts notāra 2024.gada 21.februāra lēmumu Nr.6-12/15270 (turpmāk – trešais lēmums) reģistrētas izmaiņas sabiedrības padomē.

Nepiekrītot minētajiem lēmumiem, pieteicējs /pers. A/ kā sabiedrības akcionārs iesniedza apstrīdēšanas iesniegumu.

Ar reģistra 2024.gada 27.marta galvenā valsts notāra lēmumu Nr.1-5n/57 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) pirmais lēmums atzīts par tiesisku daļā par izmaiņu sabiedrības padomē reģistrāciju un atstāts negrozīts daļā par izmaiņu sabiedrības valdē reģistrāciju, kā arī atstāts negrozīts otrais un trešais lēmums. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] 2022.gada 16.jūnijā tika pieņemts likums „Grozījumi Komerclikumā", ar kuru Komerclikums papildināts ar normām, kas cita starpā uzliek par pienākumu akciju sabiedrībām iesniegt reģistrā akcionāru reģistra nodalījumu, pievienošanai akciju sabiedrības reģistrācijas lietai. Atbilstoši Komerclikuma pārejas noteikumu 66.punktam akciju sabiedrībai akcionāru reģistra nodalījums jāiesniedz līdz 2024.gada 30.jūnijam. Pirmās ziņas par sabiedrības akcionāru sastāvu reģistrā iesniegtas ar 2024.gada 22.janvāra pieteikumu un tam pievienotajiem dokumentiem par akcionāru reģistra nodalījuma pievienošanu sabiedrības reģistrācijas lietai un informācijas par patieso labuma guvēju reģistrāciju, kuram pievienots sabiedrības Akcionāru reģistra nodalījums Nr.1, kas sastādīts 2024.gada 25.janvārī. Sabiedrības reģistrācijas lietai pievienots arī sabiedrības 2021.gada 23.februāra akcionāru reģistrs, kas pamato sabiedrības iesniegto informāciju par tās patiesajiem labuma guvējiem. Sekojoši, izskatot 2024.gada 8.janvāra pieteikumam izmaiņu sabiedrības padomē un valdē reģistrācijai pievienoto sabiedrības 2019.gada 21.februāra ārkārtas akcionāru sapulces protokolu Nr.21/02/2019, reģistra valsts notāra rīcībā nebija ziņu par sabiedrības akcionāru sastāvu uz 2019.gada 21.februāri, jo reģistrs ziņas par akciju sabiedrību akcionāriem reģistrē tikai no 2023.gada 30.jūnija. Attiecīgi reģistrs nevar arī sniegt komentāru par reģistra informācijas atkalizmantotāja Lursoft izsniegto izdruku un tās saturu.

[1.2] Tāpat reģistrs nav tiesīgs pārbaudīt apstākli, vai akcionārs 2019.gada 21.februārī faktiski piedalījās sabiedrības akcionāru sapulcē, jo reģistrs ir tiesīgs pārbaudīt tikai pašā protokolā Nr.21/02/2019 norādīto ziņu atbilstību normatīvajiem aktiem. Minētajā protokolā norādīts, ka visi akcionāri tika informēti par sapulces norisi 2019.gada 21.janvārī. Sekojoši no protokolā ietvertās informācijas secināms, ka sabiedrības 2019.gada 21.februāra akcionāru sapulce ir sasaukta pienācīgā kārtībā. Reģistrs nav tiesīgs vērtēt, kā faktiski tika sasaukta minētā akcionāru sapulce.

[1.3] Ja pieteicējs uzskata, ka sabiedrības valdes loceklis nenodrošina dokumentu savlaicīgu iesniegšanu reģistrā, pieteicējam ir tiesības vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā civilprocesuālā kārtībā bez reģistra starpniecības.

[1.4] 2024.gada 25.janvārī pieteikumam pievienotajā Akcionāru reģistra nodalījumā Nr.1 atspoguļots aktuālais sabiedrības akcionāru sastāvs. Akcionāru reģistra nodalījumu Nr.1 parakstījusi sabiedrības valdes locekle /pers. B/. Ņemot vērā, ka reģistrā tiek iesniegts sabiedrības pirmais akcionāru reģistra nodalījums, par tajā atspoguļoto ziņu patiesumu ir atbildīga sabiedrības valdes locekle un šajā gadījumā nav piemērojama Komerclikuma 234.panta septītā daļa.

[1.5] Ja pieteicējs uzskata, ka Akcionāru reģistra nodalījumā Nr.1 ir nepamatoti samazināts pieteicējam piederošo akciju skaits, kā arī nepamatoti reģistrēts sabiedrības akcionārs, minētais tiesiskais strīds risināms ar sabiedrības valdi bez reģistra starpniecības, jo tieši sabiedrības valde ir atbildīga par akcionāru reģistra vešanu.

[1.6] Ar 2024.gada 25.janvāra pieteikumu reģistrā tiek iesniegts sabiedrības pirmais akcionāru reģistra nodalījums un līdz ar to reģistra rīcībā nav ziņu par sabiedrības akciju atsavināšanu.

[1.7] Sabiedrība ar 2024.gada 8.janvāra pieteikumu un 2024.gada 15.februāra pieteikumu par izmaiņu sabiedrības padomē reģistrācijai ir iesniegusi visus dokumentus, kas pamato izmaiņas sabiedrības padomes un valdes sastāvā. Savukārt 2024.gada 25.janvāra pieteikumam ir pievienoti visi dokumenti, kas pamato Akcionāru reģistra nodalījuma Nr.1 pievienošanu sabiedrības reģistrācijas lietai un izmaiņu informācijā par patiesajiem labuma guvējiem reģistrācijai. Iesniegtie dokumenti pilnībā atbilst normatīvo aktu prasībām, arī citi tiesiski šķēršļi reģistrācijai nepastāv.

[2] Pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu, kas pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Reģistram bija jāņem vērā reģistra lietā esošs 2021.gada 23.februāra sabiedrības akcionāru saraksts, kura esamību reģistra lietā 2023.gada 27.septembrī apliecināja reģistra darbiniece, izsniedzot tā apliecinātu kopiju. Izsniegtā dokumenta kopija atbilda ierakstam, kas bija redzams Lursoft datu bāzes izdrukā par akcionāru sastāvu. Tādējādi prettiesisks un faktiskajiem apstākļiem neatbilstošs ir pārsūdzētajā lēmumā ietvertais apgalvojums par to,

ka reģistra rīcībā neesot bijis tāds dokuments. Reģistram bija pienākums pārbaudīt ziņu atbilstību reģistra lietā esošajiem dokumentiem.

[2.2] Reģistrs, nolūkā pamatot pārsūdzēto lēmumu tikai ar sabiedrības valdes kompetenci un atbildību, nepamatoti atsaucas uz Komerclikuma 238.panta pirmo un otro daļu, atbrīvojoties no atbildības par nepamatota Akcionāru reģistra nodalījuma Nr.1 pieņemšanu. Reģistram, saņemot dažu nedēļu laikā vairākus satura ziņā un noformējuma ziņā atšķirīgus sabiedrības akcionāru reģistrus, bija pienākums pārbaudīt ziņu atbilstību reģistra lietā esošajiem dokumentiem un pieprasīt sabiedrībai papildu dokumentus, lai pamatotu akciju pāreju ar Komerclikuma 234.panta septītajā daļā norādītajiem dokumentiem. Proti, akciju atsavinātāja un ieguvēja kopīgi parakstītu dokumentu.

[2.3] Tieši dokumentu pārbaudīšanas funkcija reģistra darbā ir būtiskākā, nevis tikai pievienošana. Reģistra valsts notāram ir pienākuma pārbaudīt gan ietverto ziņu un noteikumu apjomu, gan arī satura atbilstību normatīvajiem aktiem un citiem reģistrācijas lietā esošajiem dokumentiem. Šādu pārbaudi reģistra galvenais valsts notārs neveica.

[3] Reģistrs paskaidrojumā norāda, ka pieteikums ir nepamatots, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem. Papildus norādīts turpmāk minētais.

Pieteicējs nepamatoti norāda, ka reģistram bija jākonstatē pretrunas starp Akcionāru reģistra nodalījumu Nr.1 un 2021.gada 23.februāra akcionāru sarakstu, jo akcionāru reģistrs ir dokuments ar mainīgu informāciju. Proti, minētajā dokumentā informācija atjaunojama ikreiz, kad ir notikušas izmaiņas akcionāru sastāvā vai informācijā par akcionāriem. Līdz ar to pašsaprotams, ka Akcionāru reģistra nodalījumā Nr.1 norādītā informācija par sabiedrības akcionāriem atšķiras no 2021.gada 23.februāra akcionāru sarakstā norādītās informācijas. Reģistra kompetencē nebija pārbaudīt laika periodā no 2021.gada 23.februāra (datums, kad sastādīts akcionāru saraksts) līdz 2024.gada 25.janvārim (datums, kad sastādīts Akcionāru reģistra nodalījums Nr.1) notikušo izmaiņu sabiedrības akcionāru sastāvā pamatotību, jo prasība akciju sabiedrībām reģistrā atklāt savus akcionārus stājās spēkā tikai 2023.gada 1.jūlijā.

[4] Sabiedrība paskaidrojumā par pieteikumu pievienojas pārsūdzētajā lēmumā sniegtajiem apsvērumiem un norādīja turpmāk minēto.

[4.1] Reģistrs pārbauda dokumenta formālo atbilstību likumā noteiktajām prasībām, bet nevērtē komersanta lēmumu pieņemšanas faktiskos apstākļus.

[4.2] Sabiedrība iesniedza visus dokumentus, kas pamato izmaiņas sabiedrības padomes un valdes sastāvā. Tāpat 2024.gada 25.janvāra pieteikumam pievienoti visi dokumenti, kas pamato 2024.gada 25.janvāra Akcionāru reģistra nodalījuma Nr.1 pievienošanu sabiedrības reģistrācijas lietai un izmaiņu par informācijā par patiesajiem labuma guvējiem reģistrācijai.

[4.3] No pārsūdzētā lēmuma secināms, ka sabiedrības iesniegtie dokumenti pilnībā atbilst normatīvo aktu prasībām, arī citi tiesiski šķēršļi reģistrācijai nepastāv.

[4.4] Pieteicēja iespējamie strīdi ar sabiedrību risināmi bez reģistra starpniecības vispārējās jurisdikcijas tiesā civilprocesuālā kārtībā.

[5] Pieteicējs papildu paskaidrojumā norādīja turpmāk minēto.

[5.1] Reģistrs nepārliecinājās, ka sabiedrības 2024.gada 25.janvāra Akcionāru reģistra nodalījumā Nr.1 būtu bijis pieteicēja kā akcionāra, kurš atsavina un kāda cita - akciju ieguvēja paraksts. Reģistra valsts notārs varēja un tam vajadzēja konstatēt, ka iesniegtais Akcionāru reģistra nodalījums Nr.1 neatbilst Komerclikuma 234.panta septītās daļas prasībām.

[5.2] Reģistra sabiedrības reģistrācijas lietā atradās informācija par pieteicējam piederošām 91270 akcijām vēl kopš 2021.gada 23.februāra. Līdz ar to reģistra valsts notāram bija pienākums salīdzināt ar reģistra rīcībā esošo informāciju un pieprasīt sabiedrību iesniegt izmaiņu apliecinošus dokumentus ar akcionāru parakstiem.

[5.3] Jāņem vērā, ka apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā tiek skatīta civillieta Nr.C75011524 par /pers. B/ no pieteicēja piesavināto akciju atprasījumu un īpašuma tiesību uz akcijām atzīšanu. Kā arī Rīgas pilsētas tiesā ierosināta civillieta Nr.C771539124 pieteicēja prasībā pret /pers. C/ un /pers. D/, ar AS /Nosaukums A/ un /pers. B/ par trīs sabiedrības akciju pirkumu līgumu atcēlēj-līgumu atzīšanu par spēkā neesošu.

[5.4] Augstākā tiesa ir norādījusi, ka reģistram ir ne tikai jāizvērtē reģistrā iesniegto dokumentu atbilstība likuma prasībām, bet arī jāizvērtē tie kopsakarā ar vēsturiskiem datiem, kas glabājas reģistrā.

[6] Sabiedrības papildu paskaidrojumā norādīts turpmāk minētais.

[6.1] Pieteicēja atsauce un pievienotie dokumenti saistībā ar civillietām neattiecas uz konkrēto administratīvo lietu, jo strīds civillietās ir starp pieteicēju un citām personām.

[6.2] Līdz 2022.gada 16.jūnija likuma „Grozījumi Komerclikumā", kas stājās spēkā 2023.gada 1.jūlijā, informācija par akciju sabiedrību akcionāriem (tajā skaitā akciju skaitu) nebija publiski pieejama, jo Komerclikums neparedzēja akciju sabiedrībām pienākumu iesniegt akcionāru reģistru. Minētais nozīmē, ka patiesās un aktuālās ziņas par akcionāriem un akcionāriem reģistrētajām sabiedrības akcijām bija pieejamas paša sabiedrības rīcībā esošajos akcionāru reģistros.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmo un ceturto daļu pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, izņemot, ja lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē lūdzis pieteicējs vai trešā persona.

Ņemot vērā, ka pieteicējs vai sabiedrība šādu lūgumu tiesai nav izteikuši un tiesa nav konstatējusi šķēršļus lietas izskatīšanai rakstveida procesā, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

**Motīvu daļa**

[8] Tiesa, iepazīstoties ar procesa dalībnieku rakstveida paskaidrojumiem, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteicēja pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[9] Lietā ir strīds par to, vai reģistrs pamatoti sabiedrības reģistrācijas lietai ir pievienojis Akcionāru reģistra nodalījumu Nr.1, reģistrējot izmaiņas informācijā par sabiedrības patiesajiem labuma guvējiem, un atstājis spēkā reģistrētās izmaiņas sabiedrības valdē un padomē.

[10] No lietas materiāliem konstatējams, ka 2024.gada 8.janvārī reģistrā saņemts sabiedrības pieteikums par izmaiņu reģistrāciju sabiedrības padomes un valdes sastāvā (*lietas 52.-54. lapa*). Pieteikumam klāt citu starp pievienots sabiedrības 2019.gada 21.februāra ārkārtas akcionāru sapulces protokols Nr.21/02/2019 (*lietas 55. lapa*), kurā atspoguļots akcionāru sapulcē pieņemtais lēmums ievēlēt uz 5 gadiem jaunu sabiedrības padomes sastāvu – /pers. C/, /pers. E/, /pers. F/ - un sabiedrības padomes 2023.gada 20.janvāra sēdes protokols Nr.20/01/2023 (*lietas 66. lapa*), kurā

atspoguļots padomes sēdē pieņemtais lēmums atkārtoti ievēlēt par sabiedrības valdes locekli /pers. B/ ar tiesībām pārstāvēt to atsevišķi.

[10.1] Atbilstoši likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" (turpmāk - Uzņēmumu reģistra likums) 14.panta pirmajai daļai, izskatot iesniegtos dokumentus, reģistra valsts notārs pārbauda, vai ir iesniegti visi likumos paredzētie dokumenti, kurus reģistrē (pievieno lietai) vai uz kuru pamata izdara ierakstu komercreģistrā, vai dokumentam, uz kura pamata izdara ierakstu komercreģistrā, ir juridisks spēks, vai dokumenta forma atbilst normatīvajos aktos vai statūtos noteiktajam, ja normatīvais akts paredz iespēju noteikt statūtos konkrētu dokumenta formu, vai dokumentā ietverto ziņu un noteikumu apjoms un saturs atbilst normatīvajiem aktiem un citiem reģistrācijas lietā esošajiem dokumentiem, vai reģistrā nav reģistrēts cits tiesisks šķērslis.

Saskaņā ar minētā panta otro daļu reģistra kompetencē neietilpst komersanta lēmuma pieņemšanas faktisko apstākļu pārbaude un statūtos iekļautās kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) privāttiesiskās vienošanās pārbaude. Ja, pārbaudot šā panta pirmajā daļā minētos apstākļus, šķēršļi nav konstatēti, reģistra valsts notārs pieņem lēmumu par ieraksta izdarīšanu vai dokumentu reģistrāciju (pievienošanu lietai).

Tādējādi, kā izriet no minētajām tiesību normām, reģistra uzdevums komersanta reģistra vešanā, izskatot pieteikumu par izmaiņu izdarīšanu reģistrā, ir pārbaudīt, vai pieteikumam ir pievienoti šādai reģistrācijai tiesību normās noteiktie dokumenti, kā arī pārbaudīt iesniegto dokumentu atbilstību tiesību normu prasībām. Taču reģistram nav jāpārbauda pieteikuma pamatā esošā komersanta lēmuma pieņemšanas faktiskie apstākļi. Attiecīgi, tā kā reģistra kompetencē neietilpst lēmuma pieņemšanas faktisko apstākļu pārbaude, šo apstākļu vērtēšana neietilpst arī administratīvās tiesas kompetencē, lemjot par reģistra galvenā valsts notāra lēmuma tiesiskumu.

Minētais atbilst stabilai judikatūrai. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, interpretējot tiesību normas, kas noteic reģistra kompetenci, jau vairākkārt ir atzinis, ka reģistram nav jāpārbauda uzņēmējsabiedrības lēmumu pieņemšanas faktiskie apstākļi (piemēram, sapulces protokolā norādītās ziņas par kvorumu, uzņēmējsabiedrības sapulces sasaukšanas faktiskie apstākļi). Reģistrs savas kompetences īstenošanā izmanto iesniegtos dokumentus un pārbauda, vai šajos dokumentos ietvertās ziņas atbilst tiesību normu prasībām lietās (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 18. marta sprieduma lietā Nr. SKA-69/2010 11. punktu, 2008. gada 14. februāra sprieduma lietā Nr. SKA-30/2008 9. un 10. punktu, 2007. gada 19. februāra sprieduma lietā Nr. SKA-5/2007 12.1. punktu*).

Augstākā tiesa atzinusi, ka iesniegto dokumentu pārbaudei jāpaliek formālai, nenoskaidrojot un neiedziļinoties apstākļos, kādos pieņemts viens vai otrs sabiedrības lēmums, ciktāl šie dokumenti atbilst likumā ietvertajām formālajām prasībām (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 13. jūnija lēmumu lietā Nr. SKA – 527/2013*).

[10.2] Izskatāmajā lietā tiesa konstatē, ka sabiedrības padomes un valdes izmaiņu reģistrēšanai komercreģistrā ir iesniegti visi likumos paredzētie dokumenti, tiem ir juridisks spēks un to forma atbilst normatīvajos aktos noteiktajam, arī dokumentos ietverto ziņu apjoms un saturs atbilst normatīvajiem aktiem, kā arī reģistrā nav reģistrēts cits tiesisks šķērslis sabiedrības padomes un valdes izmaiņu reģistrēšanai. Līdz ar to reģistra rīcība 2024.gada 11.janvārī, reģistrējot izmaiņas sabiedrības padomes sastāvā un valdē, ir atzīstama par tiesisku.

[11] No lietas materiāliem arī redzams, ka 2024.gada 25.janvārī reģistrā saņemts sabiedrības pieteikums par informācijas par patieso labuma guvēja reģistrāciju (*lietas 72.-72. lapa*). Pieteikumā norādīts, ka patiesais labuma guvējs /pers. C/ zaudējis patiesā labuma guvēja statusu sabiedrībā un pieteikumam klāt pievienots sabiedrības akcionāru reģistrs uz 2023.gada 13.novembri Nr.13/11/2023 (*lietas 26. lapa*), kā arī iesniegts 2024.gada 25.janvāra Akcionāru reģistra nodalījums Nr.1 (*lietas 74.-75. lapa*).

Pieteicējs uzskata, ka reģistrs nepamatoti pievienojis sabiedrības reģistrācijas lietai Akcionāru reģistra nodalījumu Nr.1, jo reģistram bija jāņem vērā reģistra lietā esošo 2021.gada 23.februāra sabiedrības akcionāru sarakstu, pieprasot no sabiedrības papildu dokumentus, lai pamatotu akciju pāreju ar Komerclikuma 234.panta septītajā daļā norādītajiem dokumentiem.

[11.1] Tiesa konstatē, ka lietā atrodas trīs turpmāk minētie sabiedrības akcionāru saraksti.

2021.gada 23.februāra sabiedrības akcionāru saraksts saskaņā ar kuru: 1) /pers. C/ pieder 223593 vārda akciju, kas sastāda 44% no pamatkapitāla; 2) /pers. B/ pieder 142287 vārda akciju, kas sastāda 28% no pamatkapitāla; 3) /pers. A/ pieder 91470 vārda akciju, kas sastāda 18% no pamatkapitāla; 4) /pers. F/ pieder 25408 vārda akciju, kas sastāda 5% no pamatkapitāla; 5) /pers. E/ pieder 25408 vārda akciju, kas sastāda 5% no pamatkapitāla.

2023.gada 13.novembra sabiedrības akcionāru saraksts saskaņā ar kuru: 1) /pers. B/ pieder 254084 vārda akciju, kas sastāda 50% no pamatkapitāla; 2) SIA /Nosaukums B/ pieder 76225 vārda akciju, kas sastāda 15% no pamatkapitāla; 3) /pers. A/ pieder 50817 vārda akciju, kas sastāda 10% no pamatkapitāla; 4) /pers. E/ pieder 63520 vārda akciju, kas sastāda 12,5% no pamatkapitāla; 5) /pers. F/ pieder 63520 vārda akciju, kas sastāda 12,5% no pamatkapitāla.

2024.gada 25.janvāra Akcionāru reģistra nodalījums Nr.1 saskaņā ar kuru: 1) /pers. B/ pieder 254084 akcijas ar 254084 balsu skaitu; 2) SIA /Nosaukums B/ pieder 76225 akcijas ar 76225 balsu skaitu; 3) /pers. A/ pieder 50817 akcijas ar 50817 balsu skaitu; 4) /pers. E/ pieder 63520 akcijas ar 63520 balsu skaitu; 5) /pers. F/ pieder 63520 akcijas ar 63520 balsu skaitu.

[11.2] Tiesa piekrīt pieteicējam, ka iepriekš minētie sabiedrības akcionāru saraksti ir atšķirīgi gan pēc to satura, gan pēc formas.

Vienlaikus tiesa norāda, ka saskaņā ar Uzņēmumu reģistra likuma 4.[15] panta pirmās daļas c) apakšpunktu (*tiesību norma redakcijā, kas bija spēkā uz 2021.gada 23.februāri*) reģistrācijas lietas publiskajā daļā iekļauj ziņas par juridisko personu patiesajiem labuma guvējiem.

Atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk - Novēršanas likums) 1.panta 5.punkta a) apakšpunktam patiesais labuma guvējs ir fiziskā persona, kura ir klienta — juridiskās personas — īpašnieks vai kura kontrolē klientu, vai kuras vārdā, labā, interesēs tiek nodibinātas darījuma attiecības vai tiek veikts gadījuma rakstura darījums, un tā ir vismaz attiecībā uz juridiskajām personām — fiziskā persona, kurai tiešas vai netiešas līdzdalības veidā pieder vairāk nekā 25 % no juridiskās personas kapitāla daļām vai balsstiesīgajām akcijām vai kura to tiešā vai netiešā veidā kontrolē.

No minētām tiesību normām secināms, ka, iesniedzot reģistram pieteikumu par juridiskās personas patieso labuma guvēju reģistrāciju, ir arī jāiesniedz dokuments, kas to apstiprina, proti, dokuments, kurā norādīta akcionāra līdzdalība procentos no pamatkapitāla.

Izskatāmajā lietā, kā liecina 2021.gada 23.februāra akcionāru saraksts, sabiedrībā fiziskas personas, kas atbilsts Novēršanas likuma 1.panta 5.punkta a) apakšpunkta noteikumiem, bija divas - /pers. C/ (akciju skaits sastāda 44% no pamatkapitāla) un /pers. B/ (akciju skaits sastāda 28% no pamatkapitāla). Līdz ar to sabiedrība 2024.gada 22.janvāra vēstulē Nr.1/19-BV (*lietas 113.-122. lapa*) ir pamatoti norādījusi, ka 2021.gada 23.februāra akcionāru saraksts reģistrā tika iesniegts, lai pamatotu informāciju par sabiedrības patiesajiem labuma guvējiem, atbilstoši Novēršanas likuma 1.panta 5.punkta a) apakšpunkta noteikumiem.

Savukārt 2024.gada 25.janvārī, iesniedzot reģistrācijai informāciju, ka patiesais labuma guvējs zaudējis patiesā labuma guvēja statusu juridiskajā personā, sabiedrība pamatoti pieteikumam klāt pievienojusi jaunu akcionāru sarakstu, kas liecina, ka uz 2023.gada 13.novembri sabiedrībā ir palikusi tikai viena fiziska persona, kas atbilsts Novēršanas likuma 1.panta 5.punkta a) apakšpunktā noteikumiem - /pers. B/ (akciju skaits sastāda 50% no pamatkapitāla), bet /pers. C/ ir zaudējis patiesā labuma guvēja statusu sabiedrībā.

[11.3] Vienlaikus 2022.gada 16.jūnijā tika pieņemts likums „Grozījumi Komerclikumā" (turpmāk – Grozījumi), ar kuru Komerclikums papildināts ar tiesību normām, kas cita starpā uzliek par pienākumu akciju sabiedrībām iesniegt reģistrā akcionāru reģistra nodalījumu, pievienošanai akciju sabiedrības reģistrācijas lietai.

Likumprojekta anotācijā norādīts, ka Komerclikums paredz akciju sabiedrībām pienākumu vest akcionāru reģistru un ierakstīt tajā ziņas par vārda akcijām un to turētājiem. Atšķirībā no SIA, akciju sabiedrību akcionāru reģistri nav jāiesniedz Uzņēmumu reģistrā – tie ir pieejami tikai pašā akciju sabiedrībā un tikai personām, kurām normatīvie akti piešķir šādas tiesības. Šāda akciju reģistrācijas un uzskaites kārtība nenodrošina pietiekamu akciju sabiedrību caurspīdīgumu un informācijas par akcionāriem pieejamību. Turklāt esošā informācijas iegūšanas kārtība par akciju sabiedrību akcionāriem var veicināt akciju sabiedrību izmantošanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu un terorisma finansēšanas darbību veikšanai. Likumprojekts paredz, ka vārda akcijas tāpat kā līdz šim ir jāieraksta akcionāru reģistrā, kuru ved pati akciju sabiedrība. Tomēr ar likumprojektu šī kārtība tiek pilnveidota un vienādota ar SIA dalībnieku reģistra vešanas kārtību: vārda akcijām turpmāk ir piešķirami individuāli kārtas numuri, ieraksti akcionāru reģistrā ir izdarāmi hronoloģiskā secībā, akcionāru reģistrs sastāvēs no atsevišķiem nodalījumiem, katrs nodalījums ir jāsagatavo divos eksemplāros, no kuriem viens ir iesniedzams Uzņēmumu reģistrā, paraksti uz akcionāru reģistra nodalījuma ir apliecināmi notariāli vai arī nodalījums parakstāms ar drošu elektronisko parakstu. Lai pielāgotos jaunajam regulējumam un iesniegtu akcionāru reģistrus Uzņēmumu reģistram, akciju sabiedrībām tiks noteikts pārejas posms (1 gads), kura laikā ir jāiesniedz aktuālais akcionāru reģistrs Uzņēmumu reģistram. Ja sabiedrība nebūs izpildījusi šo likuma prasību, Uzņēmumu reģistrs pieņems lēmumu par sabiedrības darbības izbeigšanu un sabiedrībai tiks piemērota, tā sauktā, vienkāršotā likvidācija.

Grozījumi stājās spēkā 2023.gada 1.jūlijā un atbilstoši Komerclikuma pārejas noteikumu 66.punktam līdz 2023.gada 30.jūnijam komercreģistrā reģistrēta akciju sabiedrība, kurai ir vārda akcijas, atbilstoši šā likuma 235.panta prasībām sastāda un ne vēlāk kā līdz 2024.gada 30.jūnijam iesniedz komercreģistra iestādei aktuālo sabiedrības akcionāru reģistru.

No lietas materiāliem konstatējams, ka, pamatojoties uz Grozījumos minētajām tiesību normām, sabiedrība 2024.gada 25.janvārī reģistram iesniedza aktuālo 2024.gada 25.janvāra Akcionāru reģistra nodalījumu Nr.1, kas pēc formas un satura atbilst Komerclikuma 235.panta prasībām.

Savukārt, ņemot vērā, ka pēc Grozījumu spēkā stāšanās sabiedrība reģistrā iesniedza pirmo akcionāru reģistra nodalījumu, tad attiecībā uz Akcionāru reģistra nodalījumu Nr.1 nebija piemērojama Komerclikuma 234.panta septītā daļa, kas paredz, ka, ja akcionārs akciju atsavina, ierakstu akcionāru reģistra nodalījumā ar savu parakstu apliecina arī akcijas atsavinātājs un ieguvējs.

Kā pamatoti norāda reģistrs, saņemot Akcionāru reģistra nodalījumu Nr.1, tam nebija jākonstatē pretrunas starp iepriekš iesniegtajiem akcionāru sarakstiem, jo akcionāru reģistrs ir dokuments ar mainīgu informāciju, kura atjaunojama ikreiz, kad ir notikušas izmaiņas akcionāru sastāvā vai informācijā par akcionāriem. Līdz ar to pašsaprotami, ka Akcionāru reģistra nodalījumā Nr.1 norādītā informācija par sabiedrības akcionāriem ir atšķirīga no informācijas, kas norādīta iepriekšējos akcionāru sarakstos. Savukārt reģistra kompetencē nebija pamata pārbaudīt notikušās izmaiņas sabiedrības akcionāru sastāvā laika periodā no 2021.gada 23.februāra līdz 2024.gada 25.janvārim, kad atbilstoši Komerclikuma 235.panta prasībām sastādīts pirmais aktuālais Akcionāru reģistra nodalījums Nr.1, jo prasība akciju sabiedrībām reģistrā atklāt savus akcionārus bija tikai pēc Grozījumu spēkā stāšanās.

Līdz ar to reģistra rīcība 2024.gada 29.janvārī, reģistrējot patiesā labuma guvēja statusa izbeigšanos /pers. C/ un pievienojot 2024.gada 25.janvāra Akcionāru reģistra nodalījumu Nr.1 sabiedrības reģistrācijas lietai, ir atzīstama par tiesisku.

[12] No lietas materiāliem konstatējams, ka 2024.gada 16.februārī reģistrā saņemts sabiedrības pieteikums par izmaiņu reģistrāciju sabiedrības padomes sastāvā (*lietas 95.-96. lapa*). Pieteikumam klāt citu starp pievienots sabiedrības 2024.gada 1.februāra ārkārtas akcionāru sapulces protokols Nr.01/02/2024 (*lietas 30.-32. lapa*), kurā atspoguļots gan akcionāru sastāvs, kas atbilst Akcionāru reģistra nodalījumā Nr.1 norādītajam, gan akcionāru sapulcē pieņemtais lēmums ievēlēt uz 5 gadiem jaunu sabiedrības padomes sastāvu – /pers. E/, /pers. C/, /pers. F/.

Tiesa, izvērtējot minētajam pieteikumam pievienotos dokumentus, secina, ka sabiedrības padomes izmaiņu reģistrēšanai komercreģistrā ir iesniegti visi likumos paredzētie dokumenti, tiem ir juridisks spēks un to forma atbilst normatīvajos aktos noteiktajam, arī dokumentos ietverto ziņu apjoms un saturs atbilst normatīvajiem aktiem, kā arī reģistrā nav reģistrēts cits tiesisks šķērslis sabiedrības padomes un valdes izmaiņu reģistrēšanai. Līdz ar to reģistra rīcība 2024.gada 21.februārī, reģistrējot izmaiņas sabiedrības padomes sastāvā, ir atzīstama par tiesisku.

[13] Pieteicējs norāda, ka reģistra sabiedrības reģistrācijas lietā atradās informācija par pieteicējam piederošām 91270 akcijām vēl kopš 2021.gada 23.februāra, kā arī atsaucas uz citās tiesās esošajām civillietām.

Tiesa, iepazīstoties ar Ekonomisko lietu tiesas 2024.gada 13.septembra spriedumu lietā Nr.C75011524, konstatē, ka sprieduma [9.4] punktā ir runa par 2022.gada 7.jūnija sabiedrības akcionāru sapulci, kuras laikā tikuši iesniegti iesniegumi par akciju pārdošanu un akcionāru sapulce devusi piekrišanu /pers. D/ un /pers. C/ pārņemt no pieteicēja 40653 sabiedrības akcijas, nododot tās /pers. B/.

Kaut arī minētais spriedums nav stājies spēkā, jo no pieteicēja puses tas tika pārsūdzēts apgabaltiesā, tas tomēr netieši liecina, ka sabiedrības akciju atsavināšana starp sabiedrības akcionāriem ir notikusi vēl pirms Grozījumu spēkā stāšanās, kas netika atspoguļota komercreģistrā, jo tāda prasība Komerclikumā nebija paredzēta.

Līdz ar to pieteicēja atsaukšanās uz Lursoft datu bāzes izdruku nav pamatota, jo tā līdz Grozījumu spēkā stāšanās neatspoguļoja aktuālo sabiedrības akcionāru reģistru.

[14] Apkopojot iepriekš spriedumā secināto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētas lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteikums par tā atcelšanu daļa ir noraidāms.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, tiesa

**nosprieda**

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Uzņēmumu reģistra 2024.gada 27.marta galvenā valsts notāra lēmuma Nr.1-5n/57 atcelšanu daļā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Andersone